İHTİLAF

(tartışma, çekişme, birbirine tamamen
zıt kanaatlerin ortalığı doldurması)

İhtilaf, arka taraf anlamındaki 'half kökünden türemiştir. Bu kökten türeyen kelimelerin Kur'an'daki kullanımı, 120 küsurdur. Bizzat ihtilaf kelimesi 7 yerde, onun fiil şekli olan 'ihtelefe' ve çoğul kipleri ise 35 kez kullanılmıştır.

Geleneksel zihniyet, ihtilafın Kur'anî mahiyetini bir türlü telaffuz etmemiştir. İşi sürekli gargaya getirip ortada bırakmıştır. Kur'an'da şirkle eşitlenen ihtilaf sanki hayatın bütün alanlarındaki söz ve düşünce farklılıklarının adıymış gibi bir hava yaratılmıştır. Ve sanki Kur'an, şirk gibi bir büyük bela ile eşitlediği ihtilafı çözecek çareler önerememiştir.

Durum elbette ki, böyle değildir. Bir kere, Kur'an'ın lanetlediği ihtilaf, sadece din alanında söz konusudur. Hem de dinin diyanet ve şeriat alanında değil, nassa bağlı zamanüstü alanında. Bu, alanda ihtilafın nasıl çözüleceğini Kur'an, âdeta matematik formüllerle göstermiştir. Bu alan dışındaki tartışmalar ihtilaf değil, içtihat başlığı altında ele alınacaktır.

İçtihadı işlemez hale sokan geleneksel anlayış, içtihat başlığı altında ele alınacak bütün meseleleri ihtilaf başlığı altına çekmiştir. Bu, onun bir taşla iki kuş vurmasıdır. Hem rahatsız olduğu içtihadı saf dışı etmiştir hem de hesabına uygun gargaracılığı yaşatacak ihtilaf kavramını ihya etmiştir.

İhtilafı içtihatla karıştırmamanın yolu bellidir: Çekişmelerde karşı tarafa tekfir ve tehdit yöneltilmezse tartışma içtihat farkıdır; karşı tarafa tekfir ve tehdit yöneltilirse tartışma içtihat olmaktan çıkar, ihtilaf olur. Yani rahmet alanından çıkar, musibet alanına girer,

Bunun anlaşılmaz yanı neresidir? Anlaşılmayan bir yan yoktur, gereği yapılmayan yanlar vardır. Ve sıkıntı da oradan çıkmaktadır.

Geleneksel Emevîci-Arapçı yaklaşım, bunu elbette ki fark etmiştir ama tuttuğu yolun zarar görmemesi için gereğini yapmamış, işi savsaklamıştır. Çünkü gereğini yaptığı anda, Emevî zulümlerinin art arda mahkûm edilmesi ve bu zulümleri meşru göstermeye yönelik bütün dayatmaların akaid kitaplarından çıkarılması gerekecektir. Dahası, bu dayatmalara payandalık yapan bütün uydurma hadislerin temizlenmesi gerekecektir. Bu, bir kıyamet demektir. Geleneksel anlayış bu kıyameti koparmaya asla yanaşmamıştır. Yaptığı iş sırıtmasın diye de ihtilafı içtihatla karıştırarak suyu bulandırmıştır.

ÜÇ TABUYA DOKUNMAMA TUTKUSU

İhtilafı içtihatla karıştırarak meseleyi ortada bırakanlar, üç tabuya dokunmaktan çekiniyorlar; daha doğrusu üç tabunun zarar görmesini engellemeye çalışıyorlar. Üç tabu şunlardır:

1. İhtilafı rahmet olarak gösteren hadis patentli uydurma,

2. Peygamber evladını katledenlerle onlara karşı çıkanların yaptıklarını aynı kefeye koyarak Emevî zorbalığını aklama gayreti,

3. Kur'an'ın, ulema (tarikat çevrelerinde mürşit) olmadan asla anlaşılamayacağını, halkın Kur'an'ı doğrudan okuyarak Tann'nın buyruklarını öğrenemeyeceğini dinleştiren maskeli engizisyon zihniyeti.

Birinci tabu, Kur'an'a isyan gibi duran şu dehşet verici uydurmadır:

"Ümmetimin ihtilafı rahmettir." (Uydurma hakkında ayrıntılar için bk. Elbânî; *ez-Zaîfa,* 1/141)

Rahmet olan içtihattır ve Kuran onun yolunu bizzat kendisi açmış, o yola girenleri tebcil etmiştir.

Kur'an, ihtilaf, şirktir, zulümdür, musibettir diyecek, o Kur'an'ı

tebliğ eden Peygamber "İhtilaf rahmettir" diyecek. Böyle bir şey olabilir mi? Böyle bir iddia, her şeyden önce Kur'an'a ve Peygamber'e hakaret ve iftira değil de nedir? Ama geleneksel anlayış minareyi bir kere çalmıştır. Ne edip edip ona bir kılıf bulmalıdır. İhtilaf hakkındaki gevelemeleri işte bu kılıf bulmanın sancılarından doğmaktadır.

İbn Hazm (ölm. 450/1058) ihtilafı rahmet gösteren uydurma için şöyle diyor: "Bu söz, olabilecek en yıkıcı sözlerden biridir. Eğer ihtilaf rahmetse ittifak gazap olur. Bir Müslüman bunu nasıl söyler!?" (İbn Hazm; *el-İhkâm,* 5/64)

Bu uydurmanın, bırakın sağlamını, zayıf bir senedi bile yoktur. Böyle bir sözün 'hadis' diye anılması, vahim bir zulüm ve küfürdür. Gel gör ki, Emevîci gelenek, ihtilaf, ashap, ashap arası kanlı çarpışmalar ve hatta Ehlibeyt mensuplarının hunharca katledilmesi gibi meselelerin gündem olduğu her yerde en başa bu sözü yazmaktalar. Amaç belli: Emevî zulmünü bir içtihat hatası olarak gösterip meşrulaştırmak.

İhtilafı rahmet gibi gösteren bu söz, Kur'an'ın tüm verilerine aykırı, insan ihtiyaç ve beklentilerine tamamen zıttır. İhtilaf, fırkaların çekişmelerinde söz konusu olur, ilim ve fikir adamlarının tartışmalarında değil. Bunun içindir ki, Kur'an, ihtilafı, hizipçiliğe izafe etmiş, bu ihtilafın küfür, zulüm ve parçalanma yaratacağına da vurgu yapmıştır:

"Hizipler kendi aralannda/kendi aralarından çıkan hizipler ihtilafa düştüler. Büyük bir günün tanıklığından ötürü vay o inkarcıların haline! Bize gelecekleri gün neler işitecekler, neler görecekler! Fakat o zalimler bugün, açık bir sapıklık içindedirler." (Meryem, 37-38)

"Böyle iken, aralarından çıkan hizipler/hizipler kendi aralarında ihtilafa düştüler. Korkunç bir günün azabından vay haline o zulmedenlerin!" (Zühruf, 65)

"Bu böyledir! Çünkü Allah, kitabı hak olarak indirmiştir. Kitapta çekişmeye girenler, bütünden uzaklaştırıcı bir kopuşun tam içindedirler." (Bakara, 176)

Bu ayet, ihtilafın kitapta yani Kur'an'da olamayacağını da hükme bağlamıştır. "Kur'an'da muğlaklar ve müşkiller var" diyen-

leri bir kez daha yalanlamıştır. İhtilaf Kur'an'da olamaz, çünkü Kur'an, ihtilafların yaratıcısı değil, çözücüsüdür. Beyyine gayet açıktır:

"Herhangi bir şeyde ihtilafa düştüğünüzde onun hükmü Allah'a bırakılır." (Şûra, **10)**

Kur'an diyor ki, "Ben, ihtilafları çözmek için gönderildim", Kur'an'a musallat olmuş Emevî Cahiliyesi'nin hizmetçileri diyor ki "Hayır! Kur'an ihtilafların kaynağıdır." Kur'an'ın söylediği çok açık:

"Bu kitabı sana yalnız şunun için indirdik: Hakkında ayrılığa düştükleri şeyi onlara iyice açıklayasın ve kitap, iman eden bir topluluk için kılavuz ve rahmet olsun." (Nahl, 64)

Kur'an, müşkilleri, muğlakları yaratmıyor, onları çözüyor.

Şimdi insanlık ve özellikle İslam ümmeti bir karar vermek zorundadır: Kur'an'ın söylediğini mi esas alacak, Emevî Cahiliyesi'nin söylediğini mi? Bugüne kadar, ne yazık ki, Kur'an'ın söylediğini esas almamıştır.

Kur'an'a göre, peygamber de ihtilaf kaynağı değildir. O da ihtilafları çözen canlı modeldir. O, eğer ihtilaf kaynağı gibi görülüyorsa, sebep ona isnat edilen uydurmalar veya içtihatları, birbirini tekfir ederek ihtilafa dönüştüren çevrelerdir. Peygamberlerin de birer ihtilaf çözücü olduğunu gösteren beyyinelerin önde geleni şu ayettir:

"İsa, açık seçik kanıtlarla geldiğinde şöyle demişti: 'Ben size hikmet getirdim ve tartışıp durduğunuz şeylerin bir kısmını size açıklayayım diye geldim. O halde, Allah'tan sakının ve bana itaat edin!" (Zühruf, 63)

Aynı olguyu Hz. Muhammed açısından hükme bağlayan ayet şudur:

"Hayır, Rabbine yemin olsun ki, iş, onların sandığı gibi değil. Onlar, aralarında çıkan karmaşık işlerde seni hakem yapıp verdiğin hükümle ilgili olarak, içlerinde hiçbir burukluk duymadan tam bir teslimiyete ulaşmadıkça iman etmiş olamazlar." (Nisa, 65)

Demek ki, peygamberler de ihtilaf kaynağı değillerdir, olamazlar. İhtilaf kaynağı olan bir benlik peygamber olamaz. Şu var ki, peygamberler bile, ihtilafları çözmede getirdikleri kitaba yani vahye sığınırlar. Bu demektir ki, ihtilafların son çözüm yeri, peygamber için bile, kitaptır. Bizim için Kur'an.

İhtilaf, Kur'an'a göre, vahyin insana rahmet ve mutluluk getirmesini önleyen temel olumsuzluktur. Ve bu olumsuzluğun esas taşıyıcıları da dini temsil edenlerdir. Özellikle din uleması. (21/213; 31/19; 45/17) Kur'an şu emri veriyor:

"Kendilerine tanrısal beyyineler geldikten sonra fırkalara bölünüp ihtilafa düşenler gibi olmayın! Böyle olanlar için çok büyük bir azap vardır." (Âli İmran, 105)

Bakara suresi 213, Âli İmran 19 ve Câsiye 17. ayetler ihtilafın esas taşıyıcısı olan din temsilcilerinin ihtilaflarını bağy denen illete bağlıyor. Yani, ihtilaf bir bağy olayıdır. Bağy; zulüm, yalan, kıskançlık, hak tanımazlık, fuhuş, haset, haddi aşmak... gibi anlamlar taşıyor. Bakara 213. ayetin, tarihin en büyük mucize ihbarlarından biri olan beyanına bakalım:

"İnsanlar bir tek ümmet idi. Sonra Allah, peygamberleri müjdeleyiciler ve uyarıcılar olarak gönderdi. Onlarla beraber, anlaşmazlığa düştükleri konularda, insanlar arasında hükmetsinler diye gerçeği taşıyan kitabı hak olarak indirdi. O kitapta anlaşmazlığa düşenler, o kitap kendilerine verilmiş olanlardan başkaları değildi. Bunlar, kendilerine açık kanıtlar geldikten sonra sırf aralarındaki kıskançlık/doyma zlık/azgınlık;denge noktasından sapma/yalancılık/zulüm/kibir zinakârlık yüzünden, çekişmeye girmiştir. Sonra Allah kendi izniyle, inananları, üzerinde tartışmaya girdikleri gerçeğe tekrar ulaştırdı. Allah, dilediği kişiyi/dileyeni dosdoğru yola iletir."

Bu habis huyları taşıyan adamların dini ve İslam beldelerini kaoslar arenasına çeviren ve kendilerine ters düşenleri kâfir ilan eden şeytanî iştahlarının tatmini için ihtilafı rahmet olarak algılamak, Müslümanların kaderi neden olsun?!

Kısacası, ihtilaf, aynı iman içinde fikir ayrılığı değil, bir iman-imansızlık olayıdır. İhtilafa gidenlerin biri mümindir, biri kâfir. İkisini de mümin göstermeye çalışanlar, bühtan işler ve zulme uşaklık etmiş olurlar:

"Allah dileseydi, onların ardından gelenler, açık seçik beyyineler kendilerine ulaştıktan sonra birbirlerini öldürmezlerdi. Ancak tartışmaya girdiler de içlerinden bazısı iman etti, bazısı küfre saptı. Allah dileseydi birbirlerini öldürmezlerdi. Ne var ki, Allah, irade eder olduğunu yapar." (Bakara, 253)

İkinci tabu: Emevîlerin Peygamber evladı ve sahabe katili eli kanlı zorbalarını cennetlik göstermek için sonradan uydurulan bu tabu, Kur'an dışı sahabe anlayışıdır ve İslam ümmetine musallat edilmiş tabuların en zararlılarından biridir. Bu Kur'an dışı anlayışın, başında İmamı Âzam gibi bir Ehlibeyt aşıkının bulunduğu Ehlisünnet mezhebine mal edilmesi ise ayrı bir bühtandır. İmamı Âzam da onun lideri olduğu Ehlisünnet de bu bühtandan münezzehtir. İmamı Âzam (ölm. 150/767), Arapçı Emevî ve Abbasî imparatorlukların zindanlarında 25 yıl çile çektikten sonra yine onların eliyle katledildi. (İmamı Âzam'ın mücadelesi, şehitliği, üstü örtülen mesajı ve temsil ettiği hakiki Ehlisünnet konusunda ayrıntılar için bizim *'Araççılığa Karşı Akılcılığın Öncüsü İmamı Âzam'* adlı eserimiz okunmalıdır). Şimdi bu İmamı Âzam'ın lideri olduğu mezhep mi Ehlibeyt katillerini aklamak için uydurulmuş 'sahabe' anlayışının mümessili olacak?

Hayır! Hayır ve haşa! 'Emevî'yi aklamaya yönelik sahte sahabe anlayışı'nın maskesini düşürenlerden biri de İmamı Âzam Ehlisünneti'ne mensup bir ilim ve irfan adamı olan Prof. Dr. Ahmet Yüksel Özemre'dir. Özemre (ölm. 2008) şöyle diyor:

"Önceleri ashab deyimi 'Hz. Peygamber'in arkadaşları' anlamında, yani oldukça uzun bir süre onunla birlikte olmuş ve seferlerinde ona refaket etmiş olan kimseler için kullanılmaktaydı. Daha sonra Ehlisünnet fıkıhçılan Cenabı Peygamber hayatta iken onu, kendisi de mümin olarak görmüş ve mümin olarak ölmüş olan herkesi ashaptan saymışlar ve bir kimsenin ashaptan sayılması için bundan başka şart aramamışlardır."

"Ehlisünnet imamları ashap hakkında: 1) Aralarında kerem ve adalet bakımından hiçbir fark olmadığı, hepsinin âdil, hepsinin ashabı kiram olduğu, 2) Ashabın en ululanının Ebu Bekir, Ömer, Osman ve Ali olduğu, 3) İslam âlemini ne kadar karıştırmış olursa olsun, ashap arasındaki ihtilafların Müslümanları ilgilendirmeyeceği, onların ihtilaflarının rahmet olduğu, 4) Ashap ve tâbiûn görüşlerinin tartışmasız kanıt olduğu hususlarında ittifak etmektedirler."

"Daha sonra gelen Ehlisünnet Akıncılarının önemli bir bölümü de ashabın hepsini yüce, kâmil, salih, âdil, hatadan arınmış ve cennetlik bilmenin, hiçbirini diğerinden daha az sevmemenin bütün Müslümanlara vacip olduğunu beyan etmişlerdir. Onlara göre, ashabın aralarındaki ihtilaflar ve bu ihtilaflar yüzünden dökülen kanlar bütün Müslümanlar için yalnızca rahmettir. Bu ihtilaflar yüzünden onların birini ya da bir bölümünü tenkide kalkışacak olanların tenkitleri, Kur'an'a ve sünnete uygun olsa bile büyük günaha girerler; ehli bid'at ve sapık olurlar. Eğer tenkitleri Kur'an ve sünnete uygun değilse o zaman kâfir olurlar..."

"Ehlisünnet fakîhlerinin ileri sürdükleri gibi, Hz. Peygamber'! bir kere gören herkes hemen ashap derecesine yükselip cennetlik olsaydı, bu dereceye yükselmiş olması gereken sahabî Ubeydullah bin Cahş ile Sa'lebe bin Ebu Hatîb'ın (ve daha birkaç benzerinin YNÖ) dinden çıkmamaları ve cennete girmeleri gerekirdi. Oysa bu kişiler sahabî unvanını aldıktan sonra dinden çıkmış ve cennete değil, cehenneme layık olduklarını göstermişlerdir."

"Bir başka mesnetsiz iddia da ashabın sayısının tamı tamına, gelip geçmiş peygamberlerin sayısı kabul edilen 124.000'e eşit olduğu ve her bir sahabînin de bundan dolayı bir peygambere benzediği görüşüdür. Bu, ikisinin de doğruluğu bilinmeyen iki sayıya dayanılarak hüküm çıkarmak suretiyle sergilenmiş tam bir hurûfîliktir."

"Hz. Muhammed, 'Ben ancak bir insanım. Dininize ait bir şey emredersem o emri yerine getirin. Fakat kendi görüşümden bir emir verirsem bilin ki ben sadece bir insanım.' diyerek kendisinin de yanlış yapabileceğini açıkça ve tevazu ile ilan etmiştir. Buna karşılık, bazı kimseler, ashaptan asla hata çıkmayacağı yolunda ileri sürdükleri iddia ile, ashap hakkında gerçek dışı, mübalağalı bir övgüde bulunmuşlardır. Bu yaptıklarıyla ashabın mertebesini Hz. Peygamber']n mertebesinden üstün gösterdiklerinin ne yazık ki idraki içinde değillerdir."

"Ashapla ilgili olarak yaygınlaştınlan iddiaların en vahimi, onların ihtilaflarının, savaşlarının, döktükleri kanların ümmet için sadece rahmet olduğu, bu ihtilafları tenkidin Kur'an ve sünnete uygun olsa bile insanı fasık yapacağı yolundaki iddiadır. Kur'an'a uygun bir tenkidi faşıklık sayan bu iddianın bizzat kendisi vahim bir sapıklıktır. Dikkat edilsin, Kur'an'a uygun olarak yapılan bir tenkit dalâlet olarak gösterilmektedir. Peki, bu, en yüksek hüccet olan Kur'an'ın

vaat ve emirlerinin inkârı değil midir? İnsanlar kesin kanıt olarak Kur an'ı ve ona ters düşmeyen hadisleri mi almalı, yoksa hayallerinde imal ettikleri gerçek dışı bir ashap imajını putlaştıran temyiz, vicdan ve iz'an yoksunu akıl fukaralannın İslam dışı inançlarını mı?"

"Peygamberimizin gerçek ashabı kimlerdir? Yalnızca Hudeybiye Antlaşması'ndan önce Müslüman olmuş ve Peygamberimizin 'ashabım' sözüne layık hale gelmiş zevat ashap tanımı içine girmektedir. Gerçek ashap ne Peygamber'i görür görmez kemale ermişler ne de hemen cennetlik olmuşlardır. Onların kemali, Cenabı Peygamber ile çektikleri çileler, yaptıkları cihatlar ve Hz. Peygamber'in kendilerini ilim yoluyla yetiştirmesi sonucu ve onlardan razı olmasının ardından oluşmuştur. Onların cennetle müjdelenmesi Hz. Peygamber'i bir kerecik görmüş olmaları sayesinde değildir..." (Özemre; *İslam'da Aklın Önemi ve Sınırı,* 79-86)

"Hayalî ashabın birbirleriyle ihtilafları, savaşları ve akıtılan Müslüman kanlarının yalnızca rahmet olduğu palavrasının akla, temkine, vicdana, adalete, Kur'an'a sığar yanı yoktur. Bu iddia tıpkı eski Yunan mitolojisinde sözü edilen tanrıların fanilerle hiç ilgisi olmadığı hurafesini hatırlatıyor. Bu durumda da insan, bu iki bâtıl inanç arasında bir paralellik, hatta bir benzerlik bulunduğunun farkına varıyor. Hele bütün bu saçmalıklardan sonra: 'Ashap arasındaki anlaşmazlıkları, savaşları ve dökülmüş bulunan kanlan kim tenkit ederse bu tenkidi Kur'an'a ve sünnete uygun olsa bile kendisinin bid'at ehli ve sapık olacağı' yolundaki hezeyan tam bir idraksizlik rezaleti ve bizatihi vahim bir sapıklıktır." (Özemre, *İslam'da Aklın Önemi ve Sınırı,* 97-98)

Üçüncü tabu: Kur'an'ın, birilerinin aracılığı olmadan anlaşılamayacak kadar zor bir kitap olduğu yolundaki geleneksel kanaat (üçüncü tabu) ise Kur'an'a açık bir iftiradır, bir engizisyon hezeyanıdır. Müşkillik ve muğlaklık bu iddiaları öne çıkaranların kafalarında, vicdanlarındadır, Kur'an'da değil. Kendisini 'mübîn' (apaçık), 'mufassal' (ayrıntılı), 'kolaylaştırılmış kitap' olarak tanıtan Kur'an'a muğlaklar, mücmeller, müşkiller, anlaşılmazlar izafe edenlerin bu kitaba ve İslam'a verdikleri zararın yarattığı günah faturasını, bunların kıldıkla n namazlar asla karşılamayacaktır.